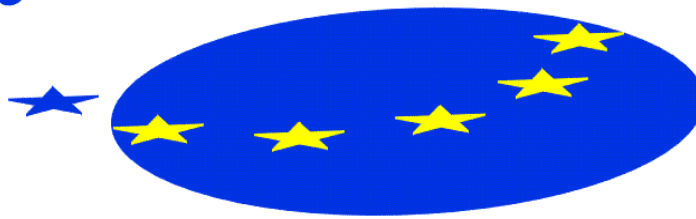

Centrum Informacji Europejskiej

Katowice

Szkolne Kluby Europejskie

**Opracował:
Zbigniew Engiel
RCIE Katowice**

I. Co to są Szkolne Kluby Europejskie (SKE) ?¹

Program „Europejski wymiar w edukacji” powstał w Portugalskiej Komisji Europejskiej Ośrodka Edukacji, a wprowadzono go z pomocą portugalskiego Ministerstwa Edukacji. W programie chodziło nie tyle o uczenie młodzieży w Europie, co o kształcenie jej dla Europy. W swoich założeniach program kształcenia europejskiego zwracać się miał do wszystkich grup wiekowych, od przedszkoli do szkół wyższych oraz zaangażowanie całej społeczności szkolnej i lokalnej.

SKE jako jeden z elementów tego programu miały spełniać następujące cele:

- a) rozwinięcie prawdziwie europejskiego ducha u członków Klubów i rozprzestrzenianie go wszystkimi możliwymi sposobami na najbliższe otoczenie;
- b) zachęcanie odpowiednich instytucji do pomocy w szerzeniu informacji o:
  - Europie (różne aspekty: geografia, historia, kultura, gospodarka itd.);
  - instytucjach europejskich (struktura, sposób działania, cele itd.);
  - krajach członkowskich Wspólnoty Europejskiej i Rady Europy (życie polityczne, społeczne, kulturalne itd.);
  - dziedzictwie kulturowym i środowisku naturalnym;
  - wyzwaniach stojących przed współczesną Europą;
  - celach integracji europejskiej;
- c) przyczynianie się do zrozumienia pluralizmu, obejmującego i podobieństwa i różnice;

---

¹ Rozdział opracowałem na podstawie publikacji Komitetu Integracji Europejskiej autorstwa Margaridy Belard, „Forum Młoda Europa. Kluby Europejskie”; Warszawa 1997r.

- d) przyczynianie się do wzajemnej tolerancji i szacunku;
- e) przyczynianie się do uświadomienia współzależności świata i Europy oraz potrzeby współpracy;
- f) rozwijanie u uczniów, jako młodych obywateli Europy, poczucia odpowiedzialności - zwłaszcza za pokój, ochronę praw człowieka oraz ochronę środowiska i spuścizny kultury.

Szkolne Kluby Europejskie są jedną z form dążenia do rozwijania świadomości europejskiej.

II. Jak zorganizować klub we własnej szkole?²

To, w jaki sposób zostanie zorganizowany Klub Europejski zależy od poszczególnych szkół. Sposób przeprowadzenia zależy będzie od okoliczności i możliwości danej szkoły, wieku uczniów, poziomu wykształcenia oraz stopnia zainteresowania nauczycieli odpowiedzialnych za kluby.

Można przyjąć taki oto **scenariusz zorganizowania SKE:**

1. Nauczyciel lub nauczyciele zainteresowani stworzeniem klubu, w raz z grupą „uczniów-założycieli” przygotowuje szkic zajęć dla prowadzenia klubu.
2. Ten wstępny szkic jest następnie przedstawiony dyrektorowi. Powinien on być także poddany dyskusji na Radzie Pedagogicznej, w obecności „uczniów-założycieli” poczym nowy szkic powinien zostać przedstawiony do ostatecznego zatwierdzenia.
3. W momencie, gdy decyzja o założeniu klubu zostaje podjęta, uczniowie zaangażowani w sprawę, pod nadzorem nauczyciela, rozpoczynają działania obejmujące:

---

² Rozdział na podstawie „Europa na co dzień – pakiet edukacyjny” w opracowaniu :Jolanta Bardzel, Andrzej Gruca, Halina Wesółowska, Krystyna Zaufal

- podjęcie kampanii informacyjnej dotyczącej klubu, na przykład poprzez stworzenie i rozprowadzanie plakatów, biuletynów informacyjnych, obiegówek, pisanie artykułów i notek informacyjnych do gazetek szkolnych, organizowanie spotkań i konferencji prasowych, przygotowywanie audycji dla szkolnego radiowęzła.
  - aby przystąpić do zapisywania członków należy przygotować karty członkowskie czy legitymacje.
4. Pierwsze spotkania klubu służyć mają również motta i emblematu; może służyć to organizacji konkursu na ten temat.
  5. Wybranie władz klubu oraz rozdzielenie zadań pomiędzy uczniów i nauczycieli. Obowiązki te mogą być wykonywane przez uczniów, bądź nauczycieli, z założeniem, że nauczyciel odpowiedzialny za klub będzie zawsze na miejscu służąc radą i oparciem.
  6. Należałoby również przesłać wypełnioną ankietę z informacjami o Szkolnym Klubie Europejskim do Centrum Informacji Europejskiej Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej w Warszawie oraz do Regionalnego Centrum Informacji Europejskiej w Katowicach (jeśli klub działa w szkole leżącej w granicach administracyjnych województwa śląskiego).

III. Konkursy Europejskie.³

Konkursy są jedną z atrakcyjniejszych form pracy pedagogicznej umożliwiającą rozwój zainteresowań i twórczych postaw uczniów. Dobrze przygotowany i sprawnie przeprowadzony konkurs wpływa na znaczne pogłębienie wiadomości uczniowskich, sprzyja rozwijaniu umiejętności i osobowości wychowanków.

---

³ Rozdział na podstawie „Europa na co dzień- pakiet edukacyjny” w opracowaniu : Halina Wesołowska, Krystyna Zaufal, Danuta Szymańska – Al. Samarra, Ryszard Gwóźdź, Mirosław Sielatycki

Problematyka konkursów może dotyczyć genezy integracji europejskiej, organizacji międzynarodowych, instytucji Unii Europejskiej, Rady Europy i zakresu ich działania. Może dotyczyć także historii, geografii, kultury i przejawów życia gospodarczo-społecznego krajów europejskich. Przedmiotem konkursu może być także wkład Polski i Polaków do dziedzictwa europejskiego, tak w płaszczyźnie lokalnej, jak i globalnej. Wymieniane tu kwestie z pewnością nie wyczerpują poruszanej problematyki.

Konkursy te mogą mieć formę literacką, historyczną, geograficzną, plastyczną, muzyczną, językową, ekologiczną, z wiedzy obywatelskiej, interdyscyplinarną, o różnej technice wypowiedzi (pisemnej, ustnej, komputerowej, plastycznej, fotograficznej, filmowej itp.). Ich organizatorami mogą być nie tylko instytucje oświatowe, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe i placówki kulturalno-oświatowe ale również sami nauczyciele. To właśnie od ich zaangażowania w pracę zależy w dużej mierze sukces uczniów-uczestników konkursów.

Co zrobić aby dobrze przygotować konkurs?

1. W pierwszej kolejności należy dokonać rozeznania poziomu wiedzy i zainteresowania uczniów;
2. Opracować regulamin konkursu, który powinien zawierać takie elementy jak:
  - cel konkursu,
  - temat,
  - wykaz materiałów pomocniczych i literatury,
  - zasady uczestnictwa (drużynowe, indywidualne),
  - terminarz i miejsce przeprowadzanie.
3. Przygotowanie młodzieży do uczestnictwa w konkursie, które może odbywać się w czasie zajęć lekcyjnych lecz bardziej wskazanim byłoby przeprowadzić je w czasie zajęć klubu;
4. Podstawowe zadania organizatora konkursu to:
  - Rozreklamowanie konkursu w szkole,

- Zapoznanie uczniów z regulaminem konkursu,
- Uświadomienie uczniom, że dobre przygotowanie do konkursu zależy będzie od indywidualnej pracy uczniów,
- Zdobywanie funduszy na nagrody dla uczestników konkursu.
- Powołanie jury konkursowego
- Podsumowanie wyników, osiągnięć i braku wiedzy,
- Zgromadzenie pełnej dokumentacji(protokoły obrad jury, scenariusz przeprowadzenia konkursu, fotografie).

IV. Szkolne Gazetki Europejskie.⁴

Chciałbym skupić się na gazetkach europejskich, choć w szkołach wydawane są ich różne rodzaje, jak np. skierowane do najmłodszych uczniów gazetki składające się np. z samych krzyżówek, w które wpisuje się nowo poznane litery ze zdań niedokończonych, z ćwiczeń matematycznych czy rysunków do pokolorowania. Podobne dydaktyczne funkcje spełniają pisma bardziej dziennikarsko rozwinięte, a dotyczące np. idei demokracji, ekologii i właśnie integracji europejskiej.

Gazetka szkolnego Klubu Europejskiego to możliwość pokazania, że Klub istnieje i prowadzi działalność, pozyskania nowych członków i zwolenników, sposób wyjścia do społeczności lokalnej, znalezienie sponsora np. poprzez miejsce na reklamę.

Jak założyć gazetkę Szkolnego Klubu Europejskiego?

Należy pamiętać o przestrzeganiu prawa prasowego i jeśli gazetka ma być rozprowadzana lokalnie należy tytuł zarejestrować w sądzie, jeśli ma być rozprowadzana tylko na terenie szkoły należy zgłosić fakt jej wydawania w Dyrekcji.

---

⁴ Rozdział na podstawie „Europa na co dzień – pakiet edukacyjny” w opracowaniu: Adam Kowalski, Andrzej Gruca

Należy powołać zespół redakcyjny (Redaktor Naczelny, sekretarz redakcji, współpracownicy). Siłą napędową takiej gazetki powinien być jej Redaktor Naczelny, który musi być osobą odpowiedzialną, zdyscyplinowaną, odważną. Mając taki przykład pozostali członkowie redakcji będą mieli doskonały przykład do naśladowania.

Należy zastanowić się nad winietą gazety, w której należałoby umieścić:

- logo klubu,
- ciekawy tytuł,
- motto jeśli klub takowe posiada.

Następnie należy zabezpieczyć technicznie wydawanie gazetki tzn. papier do kserokopiarki, kserokopiarkę i toner do kserokopiarki. Warto uzgodnić z Dyrekcją te sprawy w sposób jednoznaczny i precyzyjny by nie okazało się, że po wydaniu kilku numerów należy tego zaprzestać z powodu braku finansów na jej druk.

Kolejna sprawa to zawartość merytoryczna gazetki. Jest do ustalenia na naradach redakcyjnych, w których powinien uczestniczyć nauczyciel jednak należałoby pozwolić przede wszystkim wypowiedzieć się w tej kwestii młodzieży.

Ciekawym pomysłem jest również udział osób, które mają zajmować się redagowaniem gazetki w warsztatach dziennikarskich jeśli jest taka możliwość. Kolejnym sposobem na zaznajomienie się ze sposobami redagowania gazety jest zaproszenie dziennikarza z prasy lokalnej i prośba o pomoc na początku działalności.

Można zaprosić do współpracy również Szkolny Samorząd Uczniowski ponieważ integracja środowiska uczniowskiego może być również jednym z tematów gazetki.

O czym należy pamiętać

- przekazać każdy z numerów gazetki dla Dyrekcji szkoły, pokoju nauczycielskiego, sekretariatu oraz biblioteki szkolnej;

- wywiesić każdy nowy numer gazetki w gablotce SKE;
- przekazać kilka egzemplarzy rodzicom, członkom Komitetu Rodzicielskiego;
- sprawdzać dokładnie ortografię drukowanych tekstów;
- pamiętać o stopce redakcyjnej, w której należy zawrzeć skład redakcji i nakład;
- czytelnie układać kolumny.

V. Dzień Europejski⁵

Każdego roku w Unii Europejskiej obchodzi się świętecznie 2 dni, są to 5 maja, którego to dnia w roku 1949 powstała Rada Europy i 9 maja jako pamiątkę po ogłoszonym w 1950 roku przez francuskiego ministra spraw zagranicznych Francji Roberta Schumana planie powstania Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, która była początkiem procesów integracyjnych i wspólnotowych w powojennej Europie, a które zakończyły się powstaniem Unii Europejskiej. Od kilku lat te dni świętuje się również w Polsce. Z tego względu na fakt, że nie wszyscy mogą uczestniczyć np. w Polskich Spotkaniach Europejskich organizowanych w Warszawie przez Fundację im. Roberta Schumana można Dzień Europejski zorganizować we własnej szkole.

Jak się przygotować do organizacji Dnia Europejskiego?

- Wstępnie założyć do jakiej grupy skierowane będą uroczystości związane z obchodami Dnia Europejskiego;
- Ustalić kto będzie organizatorem obchodów. Najlepiej grupę organizacyjną stworzyć w ramach Szkolnego Klubu Europejskiego;
- Powiadomić odpowiednio wcześniej Dyрекcję szkoły o planowanym przedsięwzięciu
- Spośród grupy organizacyjnej wybrać osoby, które będą piastować następujące funkcje:

---

⁵ Rozdział na podstawie „Europa na co dzień – pakiet edukacyjny” w opracowaniu :Jacek Kowalski, Danuta Szymańska – Al Samarrai

- **koordynatora** – osoba odpowiedzialna za organizację całego przedsięwzięcia , przestrzegania terminarza prac, przygotowanie raportów oraz wraz ze skarbnikiem, za stronę finansową przedsięwzięcia;
  - **liderów poszczególnych zadań** – organizują pracę w wyznaczonych zakresach;
  - **szefa reklamy** – odpowiedzialny za opracowanie propozycji promocji Dnia Europejskiego, opracowanie materiałów informacyjnych oraz przebieg akcji promocyjnej przed, w czasie imprezy i po;
  - **Skarbnika** – odpowiedzialnego za przygotowanie, wraz z koordynatorem, kosztorysu oraz nadzór nad realizacją budżetu oraz sporządzeniem raportu finansowego po zakończeniu przedsięwzięcia.
- Ustalić harmonogram prac przygotowawczych do Dnia Europejskiego oraz jego kształt, formę, elementy wchodzące w przebieg itp.

Źródłami informacji wspomagającymi proces przygotowania Dnia Europejskiego mogą być np. :

- ambasady krajów europejskich;
- przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce;
- Regionalne Centra Informacji Europejskiej;
- ośrodki kultury;
- organizacje pozarządowe zajmujące się tematyką europejską;
- uniwersytety;
- biblioteki;
- Punkty Informacji Europejskiej przy Urzędach Miasta i Gminy;

Co może wchodzić w skład obchodów Dnia Europejskiego w szkole?

- **Konkurs z wiedzy o Unii Europejskiej** - z jej struktur, instytucji, zasad działania, historii powstania itp. Może mieć formę pisemną, ustną (np. na zasadach quizu krótkie pytanie i odpowiedź), plastyczną;
- **Stoiska** – na których można otrzymać podstawowe informacje na temat danego kraju członkowskiego Unii Europejskiej, otrzymać ofertę turystyczną, czy też skosztować narodowej potrawy danego państwa;
- **Debata europejska**;
- **Mini warsztaty tematyczne** – prezentacje tematyczne prowadzone przez uczniów i nauczycieli;
- **Inicjatywy europejskie** – sesja plakatowa prezentująca osiągnięcia różnych organizacji i instytucji promujących problematykę integracji europejskiej;
- **Konkurs** na najlepsze hasło promujące Dzień Europejski w szkole;
- **Konkurs** na najciekawszą interpretację wokallyno-instrumentalną „Ody do radości” – dopuszczalne jest występowanie solo i zespołowo, wokallynie instrumentalnie.

Przedstawione wyżej pomysły nie wyczerpują oczywiście wszystkich możliwych elementów, z których może składać się Dzień Europejski. Wiele zależy od inwencji twórczej nauczycieli i młodzieży uczącej się w szkole.

VI. Debaty Europejskie.⁶

Podstawy dydaktyczne do debaty szkolnej zostały wypracowane w Stanach Zjednoczonych. W tym kraju od wielu lat prowadzony jest program debat szkolnych, uczestniczą w nim setki amerykańskich szkół.

Do Polski ten program trafił dzięki staraniom Fundacji Batorego.

Celem debaty szkolnej jest zachęcenie młodzieży do głębszego poznania omawianych problemów oraz kształcenie umiejętności komunikacji. W trakcie debaty uczniowie poznają różne perspektywy postrzegania problemów będących

---

⁶ Rozdział na podstawie „Europa na co dzień – pakiet edukacyjny” w opracowaniu : Jacek Kowalski, Mirosław Siatycki

przedmiotem debaty, co pozwala im konstruktywnie rozwiązywać problemy, dochodzić do consensusu. Rozwinięcie w czasie debat umiejętności negocjacyjne oraz opanowanie sztuki argumentowania przydadzą się młodym ludziom w ich przyszłym życiu publicznym.

Debata szkolna składa się z 3 etapów:

- Przygotowanie do debaty;
- Przeprowadzenie debaty;
- Podsumowanie i ocena debaty;

W pierwszej fazie określa się obowiązujące wszystkie zasady, a następnie przedstawia się tezę debaty. Powinna ona dotyczyć problemu istotnego i takiego, który wywołuje różnicę zdań. Uczniowie w stosunku do sformułowanej tezy mogą jej bronić lub negować. Ważnym jest aby uczniowie przygotowując się do debaty nie wiedzieli jakiego stanowiska będą bronili.

Elementy debaty:

- **teza debaty** – ważne jest właściwe zrozumienie tezy, ścisłe trzymanie się tematu debaty, branie pod uwagę różnych aspektów omawianej sprawy – np. politycznego, społecznego, moralnego, psychologicznego; dostrzeganie niedociągnięć przeciwnika w interpretacji tezy;
- **strategia argumentacji** – ważne jest udowodnienia lub przeforsowania własnego stanowiska, przewidzenie strategii strony przeciwnej, polecana jest strategia rozpoczynania od najsilniejszego elementu;
- **linia argumentacji** – ważny jest logiczny sposób łączenia argumentów w całość, współgranie argumentów i cech osobowościowych mówcy;
- **argumenty** – ważne jest stosowanie różnego rodzaju argumentów, uwzględniających przewidywane kontrargumenty strony przeciwnej, wykorzystywanie sądów autorytetów w omawianej materii, wskazana jest niezbyt duża liczba argumentów;

- **kontrargumenty** – ważna jest analiza argumentów przeciwnika pod kątem wykorzystania ich przez siebie lub obalanie podstawowego argumentu przeciwnika, szukanie „pięty achillesowej” przeciwnika lub antycypacja – uprzedzanie własnymi argumentami działań strony przeciwnej;
- **dowody** – ważne jest nie mylenie dowodów z argumentami, ścisłe powiązanie ich z argumentami, które powinny wzmacniać, oraz odnoszenie dowodów do konkretnych przykładów, znanych większości uczestników debaty.

Jak zorganizować debatę ?

1. Zebranie zespołu organizacyjnego. Oto przykładowy skład zespołu:

- **Koordynator** – jego zadaniem jest organizacja pracy zespołu, kontrola efektów pracy, pilnowanie terminarza prac;
- **Sekretarz zespołu** – wspomaga koordynatora w jego pracy. Zajmuje się sprawami organizacyjnymi, takimi jak przygotowanie miejsca debaty;
- **Badacz** – jego (lub ich) zadaniem jest zbieranie informacji niezbędnych do przygotowania broszury do debaty oraz jej przeprowadzenia;
- **Autor** – to on jest odpowiedzialny za przygotowanie broszury stanowiącej podstawę debaty oraz wszystkich materiałów poprzedzających jej wydanie;
- **Redaktor** – odpowiedzialny za przygotowanie materiałów do wydania, przeprowadzenie korekt, bieżącą pracę z autorami;

2. Wybór tematu debaty.

Problem poruszony w debacie musi być interesujący dla społeczności szkolnej. Przedstawię niektóre z kryteriów, jakie mogą być pomocne przy wyborze tematu:

- Wielość rozwiązań (niejednoznaczność);
- Czy problem dotyczy szerszej społeczności, a nie jednostek lub wąskiej grupy zainteresowanych;
- Czy problem rzeczywiście jest identyfikowany jako problem?

- Poziom skomplikowania – np. czy kwestia nie jest zbyt specjalistyczna, nieczytelna dla ogółu?
  - Czy decyzja dotyczące kwestii, którą rozważamy nie zostały już podjęte?
3. Opracowanie materiałów dla uczestników debaty.
  4. Debata, która powinna mieć następujący przebieg:
    - Powitanie, w które zawiera przypomnienie tematu debaty;
    - Moderator czyli prowadzący debatę zapoznaje uczestników z zasadami debaty;
    - Rozpoczęcie debaty;
    - Podsumowanie przez moderatora

Zaprezentowane powyżej pomysły na prowadzenie i działalność Szkolnego Klubu Europejskiego nie wyczerpują oczywiście wszystkich możliwych sposobów działania. Materiał ten ma pełnić jedynie rolę pomocniczą w pracach i codziennym życiu klubów.